

I Spojite odgovarajuće pojmove i definicije:

a) Ekonomija	b) Ekonomske kategorije
c) Ekonomski zakoni	d) Primenjena ekonomija
e) Pozitivna ekonomija	g) Endogene varijable
f) Egzogene varijable	

1. Ekonomija koja koristi teorijske modele i principe za analizu konkretnih ekonomskih problema i donošenje praktičnih rešenja u stvarnom svetu.
2. Promenljive koje se unose u model i koje model ne objašnjava, ali one utiču na ponašanje varijabli unutar modela.
3. Objektivne nužnosti koje vladaju u proizvodnji, raspodeli, razmeni i potrošnji.
4. Nauka koja proučava ljudsko ponašanje kao odnos između ciljeva i oskudnih sredstava koja su podobna za alternativne upotrebe.
5. Promenljive koje se određuju unutar modela, pri čemu on objašnjava njihove promene u zavisnosti od međusobnih odnosa i uticaja drugih varijabli u modelu.
6. Najopštiji pojmovi kojima se izražavaju određeni odnosi u procesu društvene proizvodnje na različitim stepenima ljudskog razvoja.
7. Ekonomska analiza u kojoj nema vrednosnih sudova i ideoloških opredeljenja, u kojoj se objašnjava ekonomska stvarnost kakva ona zaista jeste.

II Dopunite

1. Mišljenja, preporuke i praktične savete za vođenje ekonomske politike u cilju adekvatnog funkcionisanja privrede daje _____ ekonomija.
2. Merkantilisti su izvor bogatstva videli u _____, dok su fiziokrati izvor bogatstva videli u _____.
3. Četiri makroekonomska cilja koja se izdvajaju u literaturi su _____.
4. Step en apstrakcije u makroekonomskoj analizi je veći/manji nego u mikroekonomskoj analizi. (zaokružite tačan odgovor)
5. Osnivač teorije ekonomske politike je _____.
6. U modernoj ekonomiji postoje četiri pristupa: _____.
7. Centralni problem u kejnzijizmu je inflacija/nezaposlenost. (zaokružite tačan odgovor)
8. Zakon vrednosti radne snage definisao je _____, i prema tom Zakonu _____.
9. Teorija troškova proizvodnje polazi od *proizvodnje/raspodele/potrošnje*, teorija radne vrednosti polazi od *proizvodnje/raspodele/potrošnje*, dok teorija marginalne korisnosti polazi od *proizvodnje/raspodele/potrošnje*. (zaokružite tačan odgovor)
10. Istovremeno postojanje inflacije i nezaposlenosti naziva se _____.
11. Prema Vilijemu Petiju, cena koja zavisi od ponude i tražnje naziva se _____, dok je vrednost robe koja zavisi od količine rada koja se utroši u proizvodnji robe _____.
12. Mikroekonomska analiza izučava _____.
13. Najznačajniji predstavnik monetarizma je _____.

14. Laisser faire – laisser passer predstavlja _____.
15. Cena rada tj. radne snage je _____.
Cena kapitala je _____.
Cena zemlje je _____.
16. Maltus na osnovu svojih istraživanja zaključuje da stanovništvo raste po aritmetičkoj/geometrijskoj progresiji, dok životna sredstva rastu po aritmetičkoj/geometrijskoj progresiji. (zaokružite tačne odgovore)
17. Trade-off predstavlja _____.
18. Objektivne teorije vrednosti su _____;
Subjektivna teorija vrednosti je _____.
19. Najvažnija faza u korišćenju metoda apstrakcije je _____.
20. Prema Davidu Rikardu, vrednost robe sastoji se od dve osnovne komponente:
_____.

III Tačno/Netačno

1. Ekonomija je samo nauka o novcu.
2. Tvrdnja *Država ne bi trebalo da se meša u ekonomske procese* je normativnog karaktera, i u skladu je sa stavovima monetarista.
3. Ukoliko se istražuje uticaj kamatne stope na investicije, investicije su egzogena varijabla, dok je kamatna stopa endogena varijabla.
4. Hiperprodukcija je stanje privrede u kojem je ukupna ponuda veća od ukupne tražnje.
5. Istraživanje načina na koji pojedinac odlučuje koliko će raditi pripada mikroekonomskoj analizi.
6. U osnovi monetarističkog učenja je analiza delovanja novca na opšte tokove proizvodnje, investicije, potrošnje i cena.
7. Pozitivna ekonomija uvodi vrednosne sudove u ekonomsku analizu uključujući različite etičke kodekse i politička uverenja.
8. Prema kejnzijancima, privreda je uvek na nivou pune zaposlenosti.
9. Gosenovi zakoni pripadaju oblasti izučavanja mikroekonomije.
10. Adam Smit je bio protivnik podela rada, smatrajući da ona smanjuje produktivnost.
11. Vrednost radne snage se menja kroz istoriju; povećava se sa privrednim razvojem društva i razlikuje se među zemljama u zavisnosti od njihovog stepena razvijenosti.
12. Kapital, kamata i akcija predstavljaju primere ekonomskih kategorija.
13. Žan Batist Sej i Džon Majnard Kejnz smatrali su da je nemoguće da u kapitalizmu dođe do krize hiperprodukcije.
14. Predstavnici škole Ekonomije ponude smatraju da je optimalna poreska stopa 100%, jer su tada poreski prihodi najveći.
15. Teorija troškova proizvodnje implicira da je vrednost robe zbir cena pojedinačnih faktora proizvodnje – rada, kapitala i zemlje.
16. Prema Keneu, industrijski radnici, zanatlije, trgovci i ljudi slobodnih profesija ne stvaraju novu vrednost.
17. Predstavnici razvijenog merkantilizma su se protivili uvozu robe.
18. Vođenje ekonomske politike po načelima merkantilista dovelo je do slabljenja poljoprivrede.
19. Marginalna korisnost raste sa rastom količine dobara.

20. Teorijska ekonomija objašnjava i postavlja ciljeve, dok ih primenjena ekonomija sprovodi i realizuje u konkretnoj stvarnosti.

IV Klasifikujte sledeće ekonomske pojmove u zavisnosti da li su predmet makroekonomske ili mikroekonomske analize:

Troškovi proizvodnje proizvoda	Štednja pojedinca
Profit	Inflacija
Privredni rast	Nezaposlenost
Individualne cene	Organizacija preduzeća
Društvena reprodukcija	Ekonomska kriza
Platni bilans	Izbor tržišta za plasiranje proizvoda

V Koje su izjave pozitivne, a koje normativne?

1. U većini evropskih zemalja inflacija je dostigla dvocifrene stope tokom 2022. godine, nakon završetka najtežeg perioda pandemije koronavirusa.
2. Država bi trebalo da poveća poreze bogatima da bi smanjila nejednakost u društvu.
3. Porast cena energenata dovodi do povećanja troškova proizvodnje u privredi.
4. Kada je uvoz veći od izvoza javlja se spoljnotrgovinska neravnoteža.
5. Država bi trebalo da poveća izdvajanja za obrazovanje.
6. Rast produktivnosti rada omogućava povećanje zarada.
7. Minimalne penzije ne bi smele biti ispod granice siromaštva.
8. Porast državnog duga povećava teret otplate za buduće generacije.
9. Banke bi trebalo da nude povoljnije uslove za odobravanje stambenih kredita.
10. Besplatna zdravstvena zaštita bi trebalo da bude dostupna svima.

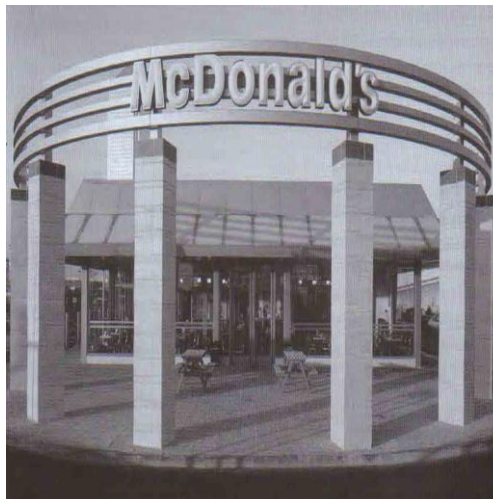
VI Povežite predstavnike sa školama ekonomske misli/pravcima kojima pripadaju i njihovim najznačajnijim delima:

RB	Predstavnik	Škola	Delo
1	Tomas Man	Merkantilizam	Blago Engleske od spoljne trgovine
2	Milton Fridman	Monetarizam	Esej o pozitivnoj ekonomiji
3	Karl Marks	Socijalistička ekonomska misao	Kapital
4	Žan Batist Sej	Klasična ekonomska misao	Tečaj političke ekonomije
5	Fransoa Kene	Fiziokratizam	Ekonomske tablice
6	Antoan de Monkretjen	Merkantilizam	Traktat političke ekonomije
7	Vilijem Stenli Dževons	Teorija marginalne korisnosti	Teorija političke ekonomije
8	Adam Smit	Teorija radne vrednosti	Bogatstvo naroda
9	Džon Mejnard Kejnz	Kejnzijanizam	Opšta teorija zaposlenosti, kamate i novca

VII Pogledajte slike i odgovorite na pitanja.

Slika 1

Slika 2

Pitanja.

1. Posmatrajući sliku 1 objasnite o kojoj teoriji je reč i koji zakon objašnjava situaciju? Prikažite grafički sliku, odnosno teoriju.
2. Upoređujući hamburgernicu i McDonald's, gde je prisutna veća podela rada? Obrazložite Vaš odgovor.
3. Ko je prvi analizirao podelu rada? Objasnite i navedite ime ekonomiste i školu kojoj pripada.
4. Šta je upotrebna vrednost, a šta vrednost hamburgera?
5. Navedite i objasnite vrste teorije vrednosti.

VIII Odgovorite na pitanja.

1. Objasnite razliku između teorijske i primenjene ekonomije.
2. Objasnite metod apstrakcije i metod verifikacije.
3. Prikažite i objasnite funkcionisanje ekonomskog modela.
4. Grafički prikažite i objasnite Keneov model proste društvene reprodukcije.
5. Objasnite proizvodne snage i proizvodne odnose.
6. Objasnite Sejov zakon tržišta.
7. Grafički prikažite i objasnite Laferovu krivu. Kojoj ekonomskoj školi pripada ova kriva?
8. Objasnite teoriju troškova proizvodnje i teoriju radne vrednosti.
9. Grafički prikažite i objasnite Gosenove zakone.
10. Navedite tri dobitnika Nobelove nagrade za ekonomiju.

IX Šta Vi mislite?

- a) Kako država može uticati na cenu ulja i šećera? Da li ovakve mere ugrožavaju delovanje slobodnog tržišta?
- b) Zašto je jedna od prvih mera vlade bila povećanje PDV-a?
- c) Da li vlada treba da reguliše (kontroluje) kockanje ili da ono bude ostavljeno uticaju slobodnog tržišta?
Zašto?
- d) Da li zdravstvena nega treba da bude besplatna ili da se plaća?
- e) Da li vlada treba da cigarete i alkoholna pića oporezuju još više?

X Navedite neke od ekonomskih odluka:

- a) sa kojima se Vi susrećete,
- b) koje treba da donese Vaša porodica,
- c) sa kojim je suočena i koje donosi država.

XI Paradoks vrednosti: voda i dijamanti

- a) Zamislite da ste pobedili na nagradnoj igri i da Vam organizatori nude jednu od dve nagrade: 1) **dijamant od 24 karata** ili 2) **10 litara vode**. Koju nagradu bi ste uzeli? Zašto?
- b) Zamislite sada da ste suočeni sa istim izborom, ali ovaj put se nalazite u pustinji gde nemate pristup vodi. Da li bi promenili Vaš izbor? Zašto?
- c) Ako ste promenili Vaš izbor, koja teorija vrednosti objašnjava Vašu promenu? (Pomoć: pogledajte video na temu paradoksa vrednosti <https://www.youtube.com/watch?v=e7S8jWh6AEs>)
- d) Adam Smit je u svom delu *Bogatstvo naroda* navodi da: *Ništa nije korisnije od vode: ali jedva da se išta može dobiti u zamenu za nju. Dijamant, naprotiv, ima jedva ikakvu upotrebnu vrednost; ali se u zamenu često može dobiti veoma velika količina drugih dobara*. Koja dva tipa vrednosti ovde razlikujemo?

XII Rešite kviz

Vaš zadatak je da rešite interaktivni kviz iz prvog poglavlja udžbenika *O Ekonomiji*.

🔗 Link do kviza: [Ekonomija: Poglavlje 1](#)

🕒 Otvorite link, rešite sva pitanja i proverite svoj rezultat po završetku kviza.